

образу у масовій свідомості. Впливаючи на потреби, інтереси і цінності громадян, засоби масової інформації, з одного боку, демонструють зовнішні вимоги суспільства щодо професійного іміджу, з іншого – стимулюють внутрішні чинники розвитку іміджу сучасного фахівця.

Варто зазначити, що імідж юриста залежить від уміння переконувати, спілкуватися та знаходити підхід до кожної людини, виявляти цілеспрямованість та наполегливість у відстоюванні власної позиції та інтересів клієнтів.

З метою формування позитивного іміджу необхідно розвивати особистісні якості. Імідж успішного професіонала – це результат кропіткої роботи упродовж багатьох років.

#### *Література*

1. Алексєєва Ж.М. Образ юриста в сучасній європейській культурі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.12. Київ, 2008. 24 с.
2. Мазоренко М.О. Психологічні складові іміджу сучасного фахівця. *Вісник Національного університету оборони України*. 2012. № 4(29). С. 184-187.
3. Митцева О.С. Професійний імідж фахівця: суть, функції, структура. *Педагогіка та психологія: зб. наук. праць*. 2018. Вип. 59. С. 191-200.

УДК 340.15(043.2)

**Богатюк І.Г.**, директор  
Юридичної консультації «Юридична клініка»,  
**Мельник І.В.**, здобувач вищої освіти  
першого (бакалаврського) рівня,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

## **КОНЦЕПЦІЯ ПОДІЛУ ВЛАДИ У ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ**

У політико-правовій практиці сучасних демократичних країн поряд із принципами верховенства права та гуманізму серед основоположних засад організації публічної влади особливе місце посідає доктрина поділу влади, що практично втілюється через формування механізмів стримувань і противаг та балансу владних повноважень гілок влади. Шарль Луї Монтеск'є писав: «Якщо законодавча та виконавча влади поєднані в одній і тій же особі, або в одній і тій же інституції, то свободи бути не може ... свободи бути не може, якщо влада судити не відокремлена від законодавчої та виконавчої влад... буде кінець всьому, якщо одна й та сама людина, або одна й та сама інституція здійснюватимуть ці три влади» [1, с. 105]. В основу Конституцій західних демократій покладено вчення Монтеск'є щодо того, що демократичний політичний режим забезпечується існуванням трьох окремих влад: законодавчої, виконавчої

та судової. Мета такої моделі – запровадження системи стримувань та противаг, які б запобігали виникненню тиранії.

Ця тема привертала увагу багатьох правознавців. Окремі її аспекти розглядалися в працях В. Авер'янова, І. Алексеєнко, В. Бабкіна, В. Бакуменка, К. Бабенка, М. Ворошилова, Н. Гайдаєнка, А. Георгіци, М. Головатого, В. Журавського, В. Забарського, О. Каневського, В. Ковальчук, М. Козюбри, А. Колодій, І. Кресіної, О. Леванчук, Н. Малишкіної, Р. Мартинюка, Н. Нижника, К. Осадчука, І. Сало, О. Скакуна, В. Погорілка, Н. Плахотнюк, А. Пойченка, І. Процюка, В. Селіванова, С. Серьогіна, В. Тація, Ю. Тодики, В. Шаповала, В. Шатіла та ін. Вони внесли низку пропозицій щодо вдосконалення механізмів реалізації принципу поділу влади, розвитку інституту державної влади. Однак актуальність цього питання в сучасних соціально-політичних умовах і на основі істотно зміненого законодавства України зростає, адже проблема влади – одна з найбільш гострих для будь-якого сучасного суспільства [2, с. 31].

Сутність зародження вчення про поділ влади вдало сформував В.С. Абашмадзе: «Треба визнати, що вчення про поділ державної влади настільки античне як і сама держава й право. Вчення про поділ державної влади розвивається поступово і лише в епоху абсолютизму стає пануючим» [3, с. 4-5].

Прослідкуємо розвиток цієї доктрини у політико-правових вченнях. Одним із перших поділ влади на законодавчу та виконавчу запропонував італійський мислитель М. Падуанський, автор політичного твору «Захисник миру». Законодавча влада, на його думку, повинна належати народу, а виконавча – монарху. Законодавча влада визначає компетенцію та організацію виконавчої влади, яка взагалі діє завдяки тому авторитету, яким її наділяє народ-законодавець, і покликана чітко додержуватися рамок закону [4, с. 122].

Обґрунтовуючи свою теорію, наводив такі основні аргументи: 1) законодавча влада повинна належати тому, хто може дати найкращі закони: саме такий народ, адже закони видаються для загального блага, а воно краще вбачається всіма, ніж деякими; 2) законодавцем повинен бути той, чиї закони найкраще виконуються. Таким є знову народ, тому що кожний тут кориться не за примусом, а добровільно законам, які він сам на себе накладає. При цьому більшість має і найбільше сили, щоб змусити непокірливих виконувати закон.

Таким чином, М. Падуанський – один із перших зародив поділ влади на законодавчу та виконавчу, при цьому перша визначає компетенцію й організацію другої, котра покликана суворо дотримуватися закону. Згідно теорії Падуанського, народ – це єдиний носій суверенітету та верховний законодавець. Завдяки М. Падуанському здійснився поштовх щодо

доктрини поділу влади і в майбутньому привів до нового погляду на організацію державної влади, заснованої на концепції її поділу.

У період Просвітництва першим заговорив англійський мислитель Джон Локк. Реалізація головної мети політичного співтовариства, забезпечення свободи й дотримання законності, на думку Дж. Локка, вимагають розмежування владних повноважень держави і поділу їх між різними державними органами. Він розрізняє: законодавчу, виконавчу союзну владу.

Законодавча влада має належати лише загальнонаціональному представницькому органу – парламенту, який періодично збирається для прийняття законів, але не втручається у їх виконання. Виконавча влада повинна належати королю, котрий керує втіленням законів у життя, призначає міністрів, суддів та інших посадових осіб. Союзна, або федеративна влада відає питаннями війни, миру та зносин з іншими державами, здійснюють її король і кабінет міністрів. Щоб уникнути узурпації ким-небудь усієї повноти державної влади, Дж. Локк визначає ієрархію видів влади та принципи їх взаємодії. Щодо короля, то він наділений правом розпуску парламенту, може накладати вето на закони тощо. Таким чином, Джон Локк перше місце відводить законодавчій владі як найвищій у країні. Інші види влади підпорядковуються їй, але й самі справляють на неї значний вплив. Він заклав основи механізму стримувань і противаг різних гілок влади, який після подальшої теоретичної розробки був упроваджений у конституціях США та інших країн.

Щодо Монтеск'є, то він перший систематично виклав величезний історичний матеріал, розглянувши його як єдине ціле, складові частини якого знаходяться в історичному взаємозв'язку та взаємодії.

Розвинувши теоретичні основи доктрини розподілу влади, Ш. Монтеск'є висунув ідею про «рівновагу» і взаємні «стримування» влади, а також висловив думку про те, що в органах державної влади повинні бути представлені всі стани суспільства. Не відкидаючи республіку, як можливу форму правління за умови розподілу влади, Ш. Монтеск'є віддавав перевагу помірній конституційній монархії з двопалатним парламентом. На основі узагальнень і комплексного аналізу основних положень концепції розподілу влади, Ш. Монтеск'є заслужено здобув славу найбільш авторитетного ідеолога і теоретика цієї доктрини [1, с. 99].

Таким чином, Монтеск'є був одним із перших, хто розмежував поняття суспільства і держави. Головна мета держави – примирення суперечностей, що виникли між людьми у суспільстві, і спрямування їх у русло правової форми вирішення спорів між приватними особами, застосовуючи загальну силу, якщо окремі індивіди не захочуть

підпорядковуватися створеному правопорядку.

Отже, доктрина поділу влади є досить важливою ланкою в історії розвитку політичної теорії та практики. Значення праць Дж. Локка і Ш. Монтеск'є виходить далеко за рамки їх часу. Кожному з них вдалося сформулювати конструкції, які використовуються людством впродовж історії його існування. А вчення саме Ш. Монтеск'є взято в основу конституційного права в більшості країн світу (починаючи з кінця XVIII ст. і до сьогодні). Влада в демократичній державі є формою вираження волі та інтересів народу, а поділ влади є специфічною конструкцією, яка забезпечує збереження єдності державної влади.

#### *Література*

1. Монтескье Ш.Л. О духе законов. Избранные произведения. Москва: Гос. изд-во полит. лит., 1955. 800 с.

2. Марущак Н.В., Пророченко В. Поділ влади як принцип організації та діяльності державних органів. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2019. № 2. С. 31.

3. Абашмадзе В.С. Учение о разделении государственной власти и его критика. Тбилиси: Изд-во «Сабчото Сакартвелло», 1972. 51 с.

4. Падуанский М. Защитник мира. Античный мир. Москва: Гос. изд-во полит. лит., 1999. Т. 2. 693 с.

УДК 340.1(043.2)

**Бухер М.О.**, провідний фахівець,  
**Момотюк В.О.**, здобувач вищої освіти  
другого (магістерського) рівня,  
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

### **РУХ ДО УСПІШНОЇ КРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗАПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМ В УКРАЇНІ**

Україна є саме тією державою, де постійно відбуваються певні зміни у законодавстві, запроваджуються нові правила та системи, змінюється керівний склад держави, запроваджуються реформи тощо. І в багатьох українців у даному аспекті з'являється низка запитань: А якою ж саме країною ми хочемо бути? Та взагалі, успішна Україна – це яка країна?

Перш за все, варто зазначити, що стан і темпи розвитку країни залежать від двох груп факторів:

1) фактори, на які ми не впливаємо (тому їм і не варто приділяти багато уваги): географія, клімат, природні багатства; історія (політика і культура в минулому та відносини з сусідами); національний та релігійний склад населення;